

Benjamin Ryšavý

Diplomová práce
2009

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

ABSTRAKT

V mé diplomové práci se zabývám tvorbou oděvní kolekce hledající východisko v hudbě – zejména pak klasické hudbě mollového ladění. Hraji si s rozpohybovanými liniemi, mobilitou oděvu, kladu důraz na eleganci, ženskost, tajemnost, osobité estetické vyjádření.

Klíčová slova:

móda, kolekce, hudba, pohyb, elegance, ženskost

ABSTRACT

In my diploma thesis I am creating a fashion collection influenced by music – especially classical music in moll tune. I play with moving lines, mobility of clothing, I emphasise elegance, femininity, eeriness, characterful aesthetic expression.

Key words:

Fashion, collection, music, motion, elegance, femininity

OBSAH

Úvod	2
O hudbě	3
O pohybu	5
Úvaha o eleganci	6
Úvaha o ženskosti	8
O eleganci očima H.de Balzaca, F. Coblence	10
Elegantní oděv	13
Dodatek o eleganci	14
 KOLEKCE COMPLAYSICION	
Principy tvorby	16
Kresebný doprovod	32
Shrnutí	38
Seznam použité literatury	39

ÚVOD

Na počátku mojí diplomové kolekce byla hudba, hudební kompozice – composition; hra, hraní si, play... z toho název mé kolekce COMPLAYSICION.

Impulsem k vzniku mého tématu byla také připravovaná akce Play doprovázející veletrh hudebních nástrojů, které jsme se měli jako ateliér účastnit.

Jelikož celý proces oděvní tvorby je pro mě vzrušením, zábavou, hrou s tvary, plochami a objemy, našel jsem v hudbě velmi vděčný inspirační zdroj. Je součástí mojí duše, způsobem vytržení, sebevyjádření. Když v sobě cítím nával emocí, velmi dobře je dokážu ventilovat skrze hru na klavír. Podobně jako tvorba oděvních modelů je pro mě prostředníkem k vyjádření mé niterné energie, mého emotivního potenciálu.

Jsou to právě emoce, které mě podněcují k umělecké tvorbě. Většinou nával pozitivní energie, přísun ať už esteticky nebo prožitkově silných podnětů mi dává chuť tvořit, vyjadřovat se skrze umění, všechny ty silné podněty zpracovat po svém a proměnit je v mé vlastní počiny. V nich se odrážejí jednak moje momentální emoční rozpoložení, ale také samozřejmě celá řada dalších aspektů, které tvoří moji osobnost a které formují můj pohled na svět a kulturu.

Moje unešení hudbou jsem tedy promítl do kolekce oděvních originálů. V nich se odráží jednak hudební tematika, jednak moje základní principy tvorby. Jsou jimi členitost, elegance, ženskost, nadčasovost.

O hudbě...

Hudba do vás pronikne, naplní vás, přenesse vás ze světa vizuálního do sféry emocionální. Dá vám možnost odvést myšlenky a vytěsnit je proudem asociací, imaginace.

Hudba je prostředek uměleckého vyjádření. Vychází z nitra člověka, vyjadřuje jeho náladu, pocity, temperament. Pro skladatele je vyjadřovacím prostředkem, který není závislý na řeči, myšlení. Prostřednictvím hudebních nástrojů pronikají skladatelé a hudebníci do posluchačů a v těch citlivých podnítí proud jejich vlastních asociací. Kolik příběhů a pocitů už bylo hudbou zprostředkováno, kolik různých emocí už hudba vyvolala, kolika lidem pomohla povznést nad realitu do světa tónů... Pro člověka vnímavého, citlivého se stává silným meditativním prostředníkem. Dává mu možnost nechat se unést za hranice racionality do prchavého příběhu odehrávajícím se uvnitř jeho duše.

Ve mně hudba probouzí vizuální vjemy spojené s emocemi, fantazií. Tyto „obrazy“ vyvstávající z hudebního zážitku jsou vždy do značné míry ovlivněny realitou, tím, co jsem sám zažil. Tento reálný základ je v mé mysli a představách doplněn o můj vlastní názor na svět, estetiku. Výsledkem jsou tedy jakési živé sny, vize krásy, iluze reality. Obohacují můj zážitek z hudby a dávají mu nový rozměr.

Tyto fantazie jsou často spojeny s lidmi a jejich oděvem, pohybem, gesty. Tóny hudby odívají postavy v mých představách do různých typů oděvů nesoucích charakter dané hudební kompozice.

Mým východiskem nebyla konkrétní hudební kompozice, ani skladatel, ba ani časová perioda. Nejvíce tvůrčího potenciálu mi evokuje však hudba tzv. klasická – tj. zkomponovaná v období baroka, klasicismu nebo romantismu. Tato hudba v sobě má sílu nadčasovosti. Oslovuje posluchače nezávisle na věku a době, ve které žijí. Její kvality prověřil čas a jen jí dodal punc vytříbenosti.

Nejvíce síly a tvůrčího napětí nacházím v „klasické“ hudbě laděné v moll. Je v ní ukryto tajemno, dramatičnost, síla. Tyto emoce jsou pro mě důležité pro tvorbu. Dobře korespondují s mým zaujetím černou „barvou“. Odráží to, co v módě považuji za důležité – eleganci, nadčasovost, tajemnost, neutrálnost a přesto ve vyznění s nositelem osobitost, svébytnost.

O pohybu...

Hudba ve vás rozproudí krev, unese vás na svých vlnách, rozpumpuje vaši fantazii anebo rozhybe vaše tělo v jejím rytmu a náladě. Je také prostředkem nonverbální komunikací. Stejně tak pohyb, tanec nám umožňuje vyjádřit sebe sama, dát najevo naši náladu, náš postoj k ostatním i sama k sobě.

Hudba je pro mě neoddělitelně spjatá s pohybem. Souvisí to úzce s mou vášní pro tanec. Rozpohybovaná lidská těla, jejichž pohyb je dotvářen a podporován povlávajícím oděvem jsou pro mě věčným ztělesněním půvabu a elegance.

Ve světě kultury se setkáváme s mimořádnými zážitky spojenými s pohybem člověka doplněným pohybem látky. Jak působivý je například tanec smrti matadora s pláštěnkou muletou... kolik mužských srdcí již zaplesalo nad rozdováděnými sukněmi kankánových tanečnic... jaké vytržení přináší Dervišům rotování v pláštích s kolovou sukní...

Lidské oko je vždy přitahováno spíše mobilními předměty nežli stabilními. A každý módní návrhář jistě vytváří svoje modely ve snaze upoutat oko diváka.

Pohyblivé prvky na oděvu mohou také velmi dobře posloužit k odvedení pozornosti od nedokonalostí lidského těla směrem samy k sobě. Dodávají ženě na rafinovanosti, nonšalanci.

Členitý oděv rozevlátý větrem je pro mě esteticky mimořádně silným zážitek. Ve své kolekci jsem se tedy snažil ke slovu pustit pohyb. A za použití lehkých textilií lze s působením pohybu vzduchu dobře počítat. Je pro mě výzvou dodat modelům třetí rozměr právě hrou a prací s volně zpracovanými díly, které model doslova oživí.

Fascinuje mě oděv, který zavěšený spočívá v klidu a při chůzi ožije životem, který mu vdechne jeho nositel. Baví mě oděv, jehož funkcí není jen obalit tělo, ale který umožňuje materiálu komunikovat s jejím nositelem.

Pohyb jsem do modelů vnesl nejen volně upevněnými díly z měkké textilie, ale také oblými, jakoby roztaženými liniemi švů, které zároveň klouzají po křivkách ženského těla. Ty mají rovněž mají podtrhnout členitost a živost celku.

Své modely tvořil jako živé mobily, které svoji pravou podstatu projeví až na lidském těle. Oděv pro mě není socha, nýbrž další rozměr lidské postavy, která žije, hýbe se. A zároveň s ní žije i její oděv.

Tuto stránku oděvu chci nechat vynít i při prezentaci svých modelů. Při focení jsem modelku vystavil proudu rozvířeného vzduchu. Bylo pro mě vzrušující moct touto cestou dodat modelům rozměr časoprostoru, prchavého okamžiku, který je tolik osvobozující.

Úvaha o eleganci

Co činí ženu ženou? Co činí ženské odívání ženským? Jaké by mělo být oblečení ženy? Samozřejmě by mělo splňovat základní parametry pohodlí, tepelné izolace, funkčnosti. Ženský oděv by však měl nositelce poskytnout víc než jen tuto elementární službu. Ženy mají v sobě zakódovanou potřebu vypadat dobře, líbit se – a to jak mužům, tak ženám ostatním a v neposlední řadě samy sobě. Na základě svého instinktu a výchovy pak volí takový oděv, aby vypadaly dobře. Ovlivněny jsou při tom samozřejmě i současným módními trendy. Čili aspektů, podle kterých se žena obléká, je celá řada a každé z nich jsou tato hlediska v jiném poměru. Vypadat 'dobře', být třeba jen podvědomě, chce ale úplně každá z nich. Zde se samozřejmě dostáváme na ožehavou půdu, protože estetická měřítká v podstatě neexistují a každý člověk posuzuje krásu jinak.

Člověk, který je výtvarně vnímavý a nadaný však vždycky ocení a kladně ohodnotí vytříbenost. Oděv, který není jen bezmyšlenkovitě navlečen na postavu bez ohledu na propojení jednotlivých kusů, typ nositelky, příležitost, na kterou je určen. Postmoderní doba sice parametry krásy značně rozvrátila, pojem elegance však žije dál.

Elegance – jedno ze synonym nadčasovosti, kultivovanosti, výjimečnosti, také ženskosti... Mnohem více pozornosti se mu sice věnovalo v letech dřívějších, kdy každá žena toužila být dámou a styl odívání určovaly hlavně šlechtičny a ženy z vyšších společenských tříd, nicméně se přetransformoval do nové podoby odpovídající potřebám dnešní doby a stále platí za ekvivalent výjimečnosti a vytříbenosti.

Těžko bychom hledali definici slova elegance, stejně tak jako nsnadné by bylo určit, který oděv mu máme přiřadit a který už ne. Často se setkáváme s interpretacemi tohoto pojmu, která vychází z nedostatečně citlivého estetického vnímání. Bývá tak zatížen pohledem konzervativním, nepoddajným až přízemním. Mnoho žen touží po tom elegance dosáhnout, ve skutečnosti však směřují do jakési slepé uličky, která nevede směrem k modernitě a jejíž estetický potenciál má k významu tohoto pojmu značně daleko. Pro ilustraci bych použil například soutěž zaštiťovanou časopisem Burda, který nabádal čtenářky k volbě Miss elegance z řad samotných čtenářek. Na fotografiích finalistek byste však marně hledali ladnost, kultivovanost, šmrnc. A tato skutečnost je ještě tíživější vzhledem ke skutečnosti, že dobrý módní časopis by měl ukazovat kvalitní odívání a učit čtenářky kvalitu vnímat a podporovat její rozvoj a ne plést si význam tak zásadního pojmu, jako je elegance.

Pro eleganci se nestačí rozhodnout. Eleganci je nutno si přivlastnit, zažít. Jedině kultivovaná přirozenost může vézt k elegantnímu výsledku. Jakákoliv násilná stylizace se eleganci přičí a odporuje si s ní. Toužíte-li dosáhnout právě elegance, je důležité

snažit se ji pochopit, vnímat věci krásné, snažit se odlišit vjemy esteticky hodnotné a podřadné.

K přivlastnění si elegance nestačí jen obléci si dokonale střižený oděv z kvalitního materiálu a kvalitního designu. Elegance i žádá více! Jejími atributy je celková kultivovanost a šarm – čili s sebou nese také nutnost vytříbeného chování, mluvu, pohyby. I ty je samosebou nutné přijmout za své, žádné pozérství se nepromíjí.

Z toho plyne, že elegance není dostupná snadno nebo zadarmo. Je nutné jí podřídít celou škálu vnějších projevů. Vnitřní naladění však pominout nelze, protože ono dodá eleganci na opravdovosti.

Není tudíž dáno každému této vlastnosti dosáhnout. Jsou lidé, kteří se se smyslem pro eleganci již narodí; jiní, kteří k ní dospějí výchovou a učením a jen pár těch, kteří jí dosáhnou snahou a zanícením.

Elegance tedy netkví jen ve vnějším uspořádání, nýbrž pramení z mnohem širšího založení věcí, ze způsobu pohledu na svět a v přijmutí určitých estetických, společenských a hodnotových zásad.

Úvaha o ženskosti

Oděv, který vytvářím, vždycky vychází z mojí představy o ženě – o ženě krásné, dokonalé, záhadné. Vždy je to však její ženskost, která ve mně probudí chuť ji podtrhnout, vyzdvihnout, vyjádřit. Jsou to křivky jejího těla, které jsou výchozím bodem každého z mých návrhů, je to ladná chůze, která se mi zjevuje před očima, jsou to její pohyby, které posléze dají mým oděvním modelům další rozměr a modelu vdechnou život, oděv se stane součástí ženy celku. On pomůže jí zdůraznit její ženskost a jedinečnost a ona zase jemu stát se smysluplným a dát mu možnost komunikovat jak s jeho nositelkou, tak s lidmi, kteří vnímají jeho.

Zmínil jsem tedy jako hlavní prvek mé tvůrčí práce ženskost – vlastnost, kterou má samosebou každá žena, ale přesto může mít tolik podob, které závisí na ohromné spoustě faktorů, že o ni můžeme jen stěží hovořit jako o konkrétním pojmu.

Přesto bych se v souvislosti s mými zkušenostmi s tvorbou ženského oděvu a vlastní konfrontací s ženami jako s potencionálními zákaznicemi rád pokusil postihnout pro mě důležité aspekty tohoto pojmu.

Velkou roli hraje určitě sebedůvěra. Žena, která zná sama sebe, je si vědoma svých kvalit i slabostí, snáz vyjádří svoji osobnost (ženskou osobnost), ví, na čem ji může založit, kterou svoji stránku vyzdvihnout, čím je jako žena výjimečná. Nebojí se dát svoji feminitu najevo, umět svých předností využít. uplatnit svoje ženské zbraně v ten pravý okamžik,

Důležité je, aby svoji ženskost vyjádřila její nositelka v té správné míře. Přílišná explicitnost může být na škodu stejně tak, jako její zbytečné potlačování. Je určitě dobré dávkovat ji přiměřeně situaci, věku, příležitosti, povaze. Základním určujícím momentem je vrozená intuice. Není nad přirozený, nenucený projev ženskosti. Samozřejmě přirozenosti se dá do velké míry pomoci, dá se kultivovat, tříbit, zdokonalovat. Toto však může být velmi ošemetné, protože stačí jen velmi malý zásah do původní přirozenosti věci a z té drahocenné původnosti se záhy stane škrobená strojenost.

Pro většinu žen je příznačné hledání krásy a půvabu, honba za dokonalostí za každou cenu. Jejich ženské 'já' jim říká, že musí vypadat co nejlépe a k tomu že dospějí jen bojem s vlastní přirozeností. Příroda do jejich hormonů zakódovala, že vrcholu krásy dosáhnou kolem 20. roku a pak už následuje jen degenerace. Jejich tělo sice začne pomaleji spalovat tuky a pleť se začne ... , jde však ale o působení ženského hormonu, který určuje jejich tělesné změny. Bránit se jeho vlivům jakoby znamenalo popírat svoji ženskost. Současný mediální svět stanovil metou ženské krásy mladou ženu s pleť

dětsky hladkou a množstvím tuku na úrovni podvyživenosti. Je tedy na ženě samotné, jak se vypořádá s tímto tlakem formujícím veřejný vkus. Není jistě nic snadného se proti tomuto povědomí obrnit a nepodlehnout mu. Zde však znovu přichází ke slovu sebedůvěra. Jedině s uvědoměním si svých kvalit může žena získat nadhled nad veřejně prezentovanými ideály. Musí si sama uvědomit svoje hodnoty, které vyváží její slabé stránky, které mohou souviset s relativně nedokonalým zevnějškem.

Obraz ženského ideálu totiž neprezentuje přirozenou ženskost, ale jakousi předčasně vyspělou dívenku, která má v mnoha ohledech blíže spíš k dítěti než k dospělé ženě. Jak jsem již zmínil, ženskost má svůj základ v hormonální rovině, je tedy dána přírodou. Současná snaha médií a módního diktátu jde tedy v protikladu k tomu, jak ženu stvořila příroda. Ideál ženskosti je tedy naprosto odtržený od reality a každá žena, která se mu poddá, se od ní odtrhává také.

Fenoménem dnešní doby je také odklon od pravé, původní ženskosti a stírání rozdílů mezi pohlavími. Muži o sebe pečují daleko více než kdy předtím a přibližují se v tomto ohledu stále více ženám. Naopak ženy jakoby zapomínaly na svoje typicky ženské vlastnosti a chtěly se přirovnat mužům. Z ulic nezadržitelně mizí tak typicky ženské atributy, jako jsou sukně, podpatky, šperky a s nimi i půvab, ladnost, něha. Pohodlnost vede zejména mladé ženy k volbě módy androgynní, sportovní, nenápadité, neosobité. Někdy máte z jejich oděvu pocit, že všechny náleží k jakési jedné skupině, která si jako svoji 'uniformu' stanovila riflové kalhoty, tričko, mikinu. Jako by onou skupinou bylo hnutí feministek bojující proti nepohodlnosti podpatků, nepraktičnosti sukní a zbytečnosti doplňků.

Tato změna se týká i chování. Stalo se již zcela běžným, že mladé dívky s oblibou používají vulgární slovník příslušící spíše mužským dělníkům. Dnešní doba je v jistém ohledu stále tvrdší, kdo nemá ostré lokty, prosadí se jen těžko. V kurzu je dravost, průbojnost, asertivita, pravých dam a dívek vybraných mravů a půvabného chování nalezneme stále méně a méně.

Ženskost začíná být do značné míry zaměňována s vyzývavostí. Prvoplánové vystavování vlastního těla, výrazný make-up a snaha upoutat za každou cenu se staly běžnými synonymy ženskosti.

O eleganci očima Honoré de Balzaca, Françoise Coblence

Honoré de Balzac ve své stati „Úvaha o elegantním životě“ postihl termín elegance jako komplexní jev, který je sice těžko uchopitelný, ale přesto po něm tolik lidí touží a jen málokomu se podaří ho dosáhnout.

Elegance se podle Balzaca pojí s klidem, myšlením. Lidé pracující manuálně nežijí elegantní život. Mimo elegantní život stojí rovněž obchodníci, profesori humanitních nauk. Elegantní život je naopak umožněn těm, kteří přišli k penězům jinak než těžkou prací – tj. aristokracie, synové milionářů, sinekuristé. Zvláštní skupinou pracujících jsou umělci, jejichž práce je jim odpočinkem. Umělci jeho výjimečná role umožňuje obléci jak pracovní halenu, tak elegantní frak. Vše, co dělá, vyzařuje jeho inteligenci, výjimečnost. I věci zdánlivě ošklivé dokáže přetvořit v něco zajímavého.

Základní zásadou elegance je jednota. Nejde ji dělit jako svatou trojici. Stejně jako dobrou má jen jednu tvář. Jednotu nelze dosáhnout bez čistoty, harmonie, relativní prostoty.

Elegantní život znamená soulad života vnějšího a vnitřního. Zahrnuje duchaplné utrácení peněz, je zároveň spojen s úsilím být jiný než ostatní, rozvíjet osobní kouzlo a vkus ve všem, co je nám vlastní a co nás obklopuje, dokázat, že jsme hodni svého majetku.

Jde o vytvoření souladu mezi tvořivými silami a vaší vnější formou. Nejvíce se elegance projevuje v mluvě a chůzi. Nesmírně důležité je ovládat etiketu, umět svoje chování kultivovat. Vnější život člověka je jakýsi organizovaný systém, který člověka charakterizuje stejně jako jsou patrné barvy hlemýžďe na jeho ulitě. Nezdořilý člověk je v elegantním světě malomocným.

Elegance zasahuje do každého okamžiku života, řídí všechny činy našeho bdění. Svůj vliv uplatňuje však i na spánek, neboť elegance vládne i za nočního ticha.

Pro elegantního člověka jsou všechny dny sváteční.

Pro eleganci je potřeba mít smysl, nestačí oplývat penězi. Potřeba krásy, vytříbenosti je zakotvena i v divoších zdobící svá těla tetováním, péry. Jsou důkazem toho, jak je kultivovaná krása a potažmo elegance nezávislá na peněžitých statcích. Převaha bohatých tkví hlavně v morálce. Jestliže se projeví poklesle, připraví se o vážnost.

Termín elegance často ve své knize pojí s pojmem vkusu. Možnost, že by existoval přirozený vkus byla v době Balzaca a zejména Georga Brummela (největšího z dandyů) době tak malá, že on sám se stal jakýmsi sudím elegance, jakoby vkus nemohl být ani definován. O dobrém vkusu a o míře noblesy svědčí určitá dokonalost oděvu. Dobrý vkus nevyplývá ze znalosti pravidel, nýbrž z jejich užití. Tuto vlastnost musí člověk

uplatňovat tak nenuceně, jako mluví svým mateřským jazykem. Nevkus v chování lidí, rozhovorech, oblečení, vybavení bytu jsou poklesky v trojjediné zásadě jednoty. O špatném vkusu svědčí přílišná pestrost barev.

Ten, kdo na sobě šetří, nedosáhne elegance, ale jen směšnosti. Kdo žije v nepohodlí, nemá z ničeho radost. Přesto však z Balzacově eseji zaznívá názor, že elegantní člověk by se měl naučit zjednodušovat svoje potřeby.

Eleganci také dává autor do spojitosti s půvabem. Pravý půvab vychází z přirozenosti, ze svobodného projevu. Odkazuje k přírodě, která také neváhá hýřit svou nádherou - můžeme ji obdivovat vždy a libovolně.

Každá věc by se měla jevit tak, jaká ve skutečnosti je. Mnoho příkras, ozdob slouží na úkor účinku. Pokud se má použít ozdoba, tak necht' je zdůrazněna a ne potlačena další bohatostí.

Vyumělkovaná elegance se má k pravdě jako paruka k vlasům. Jak hloupě působí ti, kteří při každém slově vytahují kapesní slovník.

Elegance souvisí se změnami – oděvu, bytu. Věčné umění patří králům, monumenty celým národům. Do každodenního života patří obměny, inovace. Jinak dochází k falešnému velikášství.

Člověk dobrého vkusu dovede vždy, stejně jako umělec, usuzovat z maličkostí. Čím je celek dokonalejší, tím více v něm vynikne každé barbarství. Jedno křeslo určuje tón celého zařízení. Přesto však Balzac píše, že nábytek je vzdálen myšlenkovému centru a tolik s elegancí nesouvisí.

Elegance však s sebou nese také negativní kolokace, opovržení, pochybnost. Chodruc-Duclos však o elegantním životě prohlásil, že je to směs nicotnosti a pošetilosti.

Na závěr jedna praktická rada - kdo často nenavštíví Paříž, nebude nikdy dokonale elegantní.

O eleganci se začíná mluvit hlavně ve spojitosti s **dandysmem**. Rozbor tohoto fenoménu nacházíme v knize Françoise Coblence 'Dandysmus, povinnost pochybnosti'.

Dandy je výtvorem Angličanů, kteří ve své době vévodili světovému obchodu.

Princip dandysmu spočívá v umírněnosti, udržování odstupu od všech výstřelků a výstřednosti.

Kouzlo dandye spočívá v dokonalosti, která unikala času. Od těla si drží emoce, utrpení, stárnutí. Postupně jim začal být vytýkán cynismus, ztráta opravdových hodnot.

Dandy existuje jen tehdy, má-li své diváky. Brummel si získával vliv tím, že se ukazoval.

Recepce, na níž tento elegán chyběl, byla neúplná.

Jinakost své vlastní osoby vyjadřuje výhradně prostřednictvím elegance a konverzace. Oplýval švihem vymykajícím se všem měřítkům, opovážlivou nadřazeností.

Bezvýznamné povznáší, z ničeho tvoří něco, učí nás, že věci mají takovou hodnotu, jakou jim přisoudíme.

Protestuje proti průměrnosti, moderní společnosti. Zemlelou společnost vytahuje z malátnosti.

Oplývá potřebou být originální. Raději udivoval, nežli by se líbil.

Brummel ve své době udává módu, parametry duchaplnosti. V oblasti odívání se mu podařilo dosáhnout výsledků srovnatelných s císařovými výkony v oblasti politiky a válečnictví.

Mohlo by se zdát, že dandy je vlastně velký snob. Avšak snob svoje snobství skrývá, nemluví o něm. To dandy z něj udělal systém, životní styl. Snob obětuje morální upřímnost na oltář světské strojenosti. Nic nevymýšlí, neodvažuje se řídit výstředností, novinkami. Neodvažuje přiznat, že vzhled je jeho jediná starost. Brummel hlásá, že móda je umění, kterému zasvětil celý svůj život. Snobovi by dandyho osamocenost nevyhovovala.

Zvláštní myšlenkou je, že dandysmus je v elegantním světě kacířstvím. Dandy není podle Coblence myslící tvor. Elegance by měla být ve shodě s vyšším myšlenkovým řádem.

A čím se vyznačuje takový dandy?

Tajemství jeho úspěchu tkví v duševní dokonalosti. Je vždy vyrovnaný, usměvavý, vlídný. Je nenuceně zdvořilý, jeho zájem není nikdy servilní.

Je veselý, něžný.

Je přirozený, prostý, nikdy nepřehání. City projevuje prostě, protože jsou pravdivé. Je upřímný, ale nikoho nezraňuje.

Harmonický hlas dodává hovoru na půvabu, který zároveň vyznačuje z celého jeho chování.

Ve všech věcech, které ho obklopují, shledáte jeho smysl pro vkus, vše lahodí vašemu zraku, jako byste dýchali vzduch svého rodného kraje.

Rozumí lidem takovým, jací jsou. Promíjí jim jejich chyby i směšnosti.

Působí na vás, jako kdyby ve vaší společnosti hledal dobrý mrav nebo pravdu. S oblibou začíná diskuse, jenž dokáže ukončit v pravý čas. Umí mluvit i mlčet, jedná s vámi jemně, dotýká se i běžných témat hovoru. Pečlivě volí svá slova, jeho mluva je dokonalá, jeho výsměv laská, jeho kritika nezraňuje.

Má dar všechno předvídat a nic ho tudíž nepopudí.

Je téměř nemožné, aby si nezískal vaši lásku.

Tato magnetická síla je hlavním cílem elegantního života.

Každá doba si pro sebe dandye znovu objevuje. Napodobuje je, podivuje se jim, odvrací se od nich. Jsou dokladem rozpadu ideologií, politické rozvolněnosti, nového individualismu.

Elegantní oděv

Ve zmiňovaných pramenech lze nalézt také teze týkající se elegantního oděvu.

Oděv je uměním, vědou, zvykem a citem. Všichni podléháme jeho vlivu. Šat je největší proměnou pro společenského člověka. Člověk se obléká dříve než jedná, mluví, chodí, jí.

Elegantní oděvu nespočívá ani tak v šatech samotných, ale v samotném způsobu, jakým ho nosíme. Určitá dokonalost oděvu svědčí o míře noblesy a dobrého vkusu.

Elegance spočívá v nejdokonalejší vybranosti všech jednotlivostí, celek má spíše být nádhernou jednoduchostí než jednoduchou nádhrou. Dokonalý oděv je střídmě dokonalý, propracovaně ledabylý. Slovy Jacquese Boulengera „vášnivá umírněnost“.

Dokonalost tkví v souladu mezi barvou látky a jejím vzorem.

Elegantní žena musí být dokonale upravena. Nicméně vše, co je vypočítáno na efekt, je nevkusné podobně jako všechno, co bije do očí. Vše, co se snažíme skrýt, zatajit, zveličit, vystupňovat více než je přirozené a móda dovoluje a vyžaduje, je nestoudné. Přetvářka je nevkusná.

Není cílem budít pozornost druhých. Pokud nás ostatní zvědavě sledují, nejste buď dobře oblečeni nebo jste oblečeni až příliš dobře, příliš nápadně, nepřirozeně.

Triumf elegance tkví v tom být prostý i distinguovaný zároveň. Zasvěcenci ho poznají, dav ho přehlíží. Elegantní oděv pracuje s jemnými detaily.

Nedokonalost by měla žena umět vyvážit skvělými dary ducha a bohatstvím srdce. Bůhví, kdy ženy pochopí, že vada jim dodává nesmírné přednosti. Žena i muž dokonale urostlí, jsou tvory všedními.

Dodatek o eleganci

Švýcarská firma Longines vyrábějící hodinky použila jako svůj slogan „*Elegance is an attitude*“. Vsadili na myšlenku spojenou s pojmem elegancí. Ta netkví v přepychu, okázalosti... spočívá v postoji. Na fotografiích jejích reklam najdeme krásné lidi s charismatickým pohledem, kouzlem osobnosti, dokonale upravené a samozřejmě s hodinkami Longines. Značka se prezentuje skrze Miss World Aishwayrya Ray, herci Humphrey Bogart a samotná modla elegance Audrey Hepburn.

Zmíněná Audrey byla dozajisté nesmírně půvabná žena. Nebyla dokonale krásná, měla však výjimečné kouzlo, ženský půvab, křehkou něhu, nadčasovou eleganci. V té době byla výjimečným úkazem na stříbrném plátně a čas prokázal, že její kouzlo není poplatné době, ale za ztělesnění ženské elegance platí dodnes. Pro mě určitě představuje krásnou ženu – jemnou, přesto ráznou; bystrou, sebevědomou, šmrncovní. Přesto však, snad dobou dávno minulou, není tato herečka tou, pohled na niž by ve mně podněcoval chuť ji oblékat. Její styl oblékání spočíval v jednoduchosti, dokonalém střihu, v určitém minimalismu. Mě uchvacuje a inspiruje žena dramatictější, jejíž temná stránka prosakuje i přes elegantní vzezření a noblesní vystupování. Žena, která svoji osobitost podtrhuje zajímavým oblečením, kombinováním stylů, hrou s oděvem, nebojí se experimentovat.

Fascinující pro mě už jako pro malého chlapce byla proměna Hepburn ve filmu 'Prázdniny z Římě'. Fascinovala mě jako princezna v honosných róbách, ale ještě víc pak v přestrojení za prostou divošku. V obou případech hrály významnou roli její oděvy. Popravdě ani v jedné poloze nenacházím platformu pro moje pojetí ženskosti. Asi bych si vybral pro nositelku mých modelů a ženu představují můj ideál vlastnosti jak z Audrey princezny, tak z prosté volnomyslné dívky, která se ukrývá pod slupkou decentní aristorky.

Kolekce COMPLAYSICION

Princip tvorby

Hudba k nám promlouvá skrze jednotlivé hudební kompozice - hudební díla složená z tisíců not, které mezi sebou navzájem komunikují. Jejich spojením a sledem vzniká komplexní celek - hudební skladba. Stejně tak oděv je v mých očích složité dílo vystavěné z dílů látek, barev, struktur, linií propojených nití. Ta má funkci obdobnou jako notová osnova - linka, která dává dílčím elementům řád a je nositelkou výsledného díla. Části oděvu nikdy nebudeme vnímat samostatně, ale vždy v rámci celku, v souvislosti s ostatními prvky oděvu, které mezi sebou komunikují a vzájemně nechávají vynít jeden druhému. Notová osnova –motiv soustředných linií je zároveň evokací strun, jejichž tlumeně zlatá barva mě inspirovala k použití tohoto odstínu jako dokonalý a vznešený akcent k černé.

Svoji kolekci jsem tvořil jako oděvní designér, dalo by se však také říci jako oděvní skladatel. Vycházel jsem z členitosti, fragmentálnosti celku. Tyto principy se mi staly výchozími pro tvorbu mé diplomové kolekce. Soustředil jsem se tedy na skladebnost celku, na různé formy členění, vrstvení, překrývání. Do modelů se snažím vnést napětí, které vzejde ze souhry různých oděvních dílů. Ty jsem propojoval netradičním způsobem, švy jsem vedl po oblých liniích klouzajících po křivkách ženské postavy. Dominantním tvaroslovím jsou tedy oblé měkké linie, které jsem se však snažil narušit ostře zakončenými díly, tvary – rovněž moment napětí, střetu zdánlivě nesourodých principů. Nicméně výsledkem by měl naopak být komplementární harmonický celek, jehož síla tkví v souladu různých tvarů.

Skrze konvexní a konkávní linie jsem se do oděvů snažil vnést pohyb, dynamiku, dění. Švy jsem použil jako funkční prvky tvarující látku na těle, ale také jako nositele živosti, dění. Jejich linie umocňují členitost, vedou oko pozorovatele z jedné části oděvu k druhé. Chtěl bych, aby moje modely, stejně tak jako hudba, vyprávěly příběh. Zaměřil jsem se tedy na nepravidelnost, gradaci tvarů, střídání materiálů s pevným tvarem a pohyblivou formou.

Napětí sem vyjádřil také hrou s odstíny černé, s různými úrovněmi lesku a matu. Stejně tak jako skutečný zážitek z hudby se nám dostaví, když se do ni ponoříme a zaposloucháme, tak i u svých modelů jsem chtěl pracovat s divákovou vizuální citlivostí a soustředěností. Nuance valérů černé ukrývají dynamiku viditelnou pouze vnímavému oku.

Stavím se v této kolekci do určité opozici k minimalismu. Dalo by se snad s trochou nadsázky říci, že jsem ji tvořil spíše maximalisticky. Modely jsem skládal z relativně

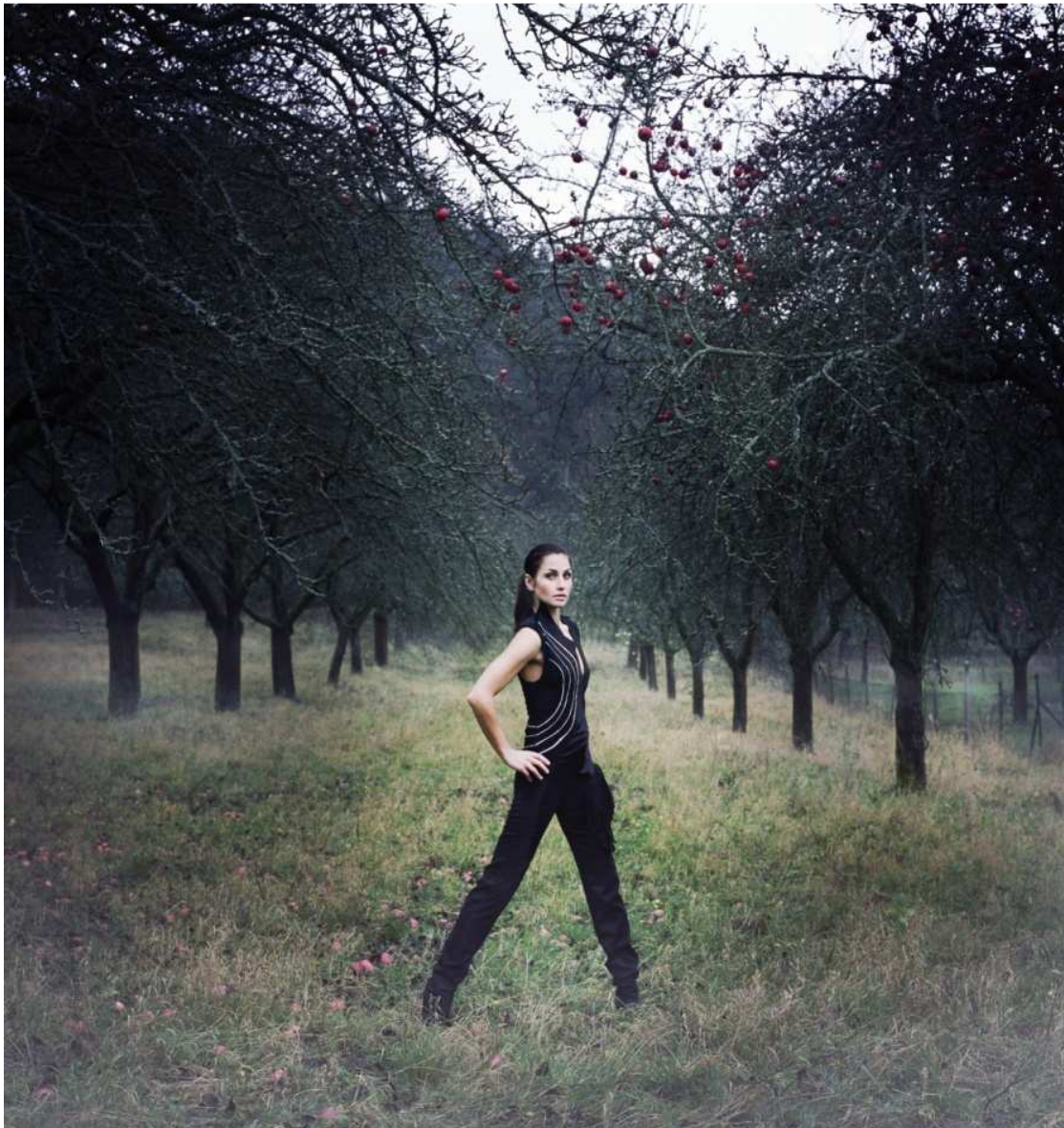
velkého množství dílů, na jednom modelu jsem použil několik druhů materiálu, různé směry linií. Inspirován hudbou, zejména klasickou, cítím chuť tvořit modely tvarově bohaté, skladebně netradiční. Divákovi, pozorovateli chci přinést zážitek z prohlížení mých modelů, nenechat ho se nudit, vzbudit v něm chuť jezdit po mých modelech zrakem s pocitem vzrušení, překvapení. Jistě však nemám v úmyslu šokovat, strhávat svou kolekcí maximální pozornost. Jde mi v ní spíše o náznaky, tajemnost, individuální vyznění. I tím, jak na svých modelech pracuji s pohybem, dávám modelům více rovin vnímání, dodávám jim na tajuplnosti, přináším moment překvapení pramenící z pohybové hry modelu při chůzi, proudění vzduchu.

Svoje oděvy tvořím ruku v ruce s mým **vlastním pojetím krásy**. Krásy pokud možno nadčasové, neokázalé ale přesto vznešené. Takové, která je svěbytná, ale snad i šířeji výmluvná.

Je obsažena jednak sama o sobě v modelu jako takovém, jednak v souladu jeho nositelky - modelky s ním. Snažím se dopředu vidět v mém modelu ženu, představit si její pohyb v něm, její tělo, kůži dávající oděvu punc opravdovosti, organičnosti, smysluplnosti.

Je pro mě velice důležitý celkový styling modelek prezentujících mé modely. Vytvářet model s myšlenkou na celkovou image ženy je pro mě přirozeným a nesmírně zábavným procesem, který mojí kreativité dává křídla. Otevírá mi brány možností, kterými můžu vyjádřit svoji vizi krásy a ženskosti. Spolupráce s dobrým kadeřníkem a vizážistou dává mé práci nový rozměr a umožňuje mi posouvat ji zase o poznání dál – dál od světa všednosti a přízemnosti směrem do světa, kde se nehledí na praktičnost a kde hlavní roli dostává fantazie.

Svou kolekci jsem koncipoval jako soubor 9 oděvních originálů nejrůznějších typů. Chtěl jsem ukázat ženu v různých podobách. Někdy výsostně noblesní v dlouhých šatech, jindy zapouzdřenou v sexy kombinéze, jindy odhalenou v dráždivých minišatech. Hledal jsem souvislosti jednotlivých oděvních kusů navzájem, nechal jsem jednotlivé prvky variovat v různých podobách na různých typech oděvu.

Dlouhé šaty jsem pojal jako moji ódu na noblesu a majestátnost. Jsou to totiž vlastnosti tak úzce spojené vážnou hudbou, která je výchozím bodem mé diplomové kolekce. Její opravdovost, kultivovanost, mocná nadčasovost je pro mě spojena s krásou velkých forem, která se na ženě nese jako dunění tympán sálem. A je pro mě také velikou výzvou moci navázat na tradici velkých večerních šatů, pojmout je však zcela nově, stříhově narušit klasické konstrukční principy, použitím nových materiálů je přenést přes hranice tradičního a známého, pomocí osobitého tvarosloví jim vdechnout mou vlastní myšlenku, která však v podobě textilu na těle pojme nový rozměr a bude žít nezávisle na jejím původci.

Dalším momentem, který mi dal chuť se k němu vyslovit byly minišaty. Oděv v podstatě relativně mladý, rebelský. V dnešní době, která však již módě neklade žádná omezení, je však zcela dobře možné v minišatech vyrazit na slavnostní recepci. Pokud zvolíte správný materiál, střih, doplňky, večer je váš. V mé kolekci jsou minišaty zastoupeny kvůli své smyslnosti, kterou ženě propůjčují. Zahalí vlastně jen to nejnnutnější. Je na návrháři, jak moc nechá promluvit textilií a jak moc ženské tělo. Já jsem zvolil v živůtkové části prvek jakéhosi obojku, který má však svou nosnou funkci, kdy ukotvuje jakousi paralelu houslové hlavy. Moment obojku, resp. stojáčku je pro mě reminiscencí aristokratické důstojnosti, v momentě odpojení od klasických střihových řešení však ztrácí na své upjatosti a je jakýmsi pojítkem mezi tradičním a čímkoliv novým, co mu tvoří společnost.

Další model jsem pojal jako popření tradice a zároveň její odkaz.

Vážná hudba je pro mě jistým druhem tradice, která opakovaně promlouvá k posluchačům a přináší jim něco z časů dávno minulých. Z minulosti čerpá i móda. Historické odkazy v jisté míře nacházíme i v dnešní módě. Mužský společenský oděv má jasnou návaznost na doby minulé, ve které se jeho dosti ustálená podoba utvářela. Pro můj oděvní model se stal inspirativním kabátec, jistá forma *just-au-corpsu*. Jeho historická výmluvnost je pojátkem ke klasické hudbě, kterou ztvárňuji v mých oděvech. Dostal jsem však chuť jeho vážnost popřít, dodat mu zcela nový rozměr rozbitím celkové siluety. K polovině střihu kabátce jsem neváhal naaranžovat šaty z jednoho kusu látky zcela nestandardním způsobem konstrukce. Celek jsem propojil pásem zpevňujícím formu oné aranžované části a dodávající celku větší kompaktnosti.

Při tvorbě dalšího modelu jsem chtěl hledat nový rozměr kostýmu, klasickou hudbu reflektovat klasickým oděvním kompletem avšak v mém pojetí, nově – tak jako i já vnímám hudbu 18.,19. století v nových souvislostech.

Vycházel jsem zejména z hudebního tvarosloví – tj. měkkých liniích hudebních nástrojů s momentem rázného výběžku tvořící nečekaný dramatický akcent, jehož použití je však pro mě zcela přirozené.

Zadní díl má symbolizovat nečekanost, popření tradice. Nikde není psáno, že zadní díl saka, kabátku musí být uzavřený. Ke kabátku s dlouhými rukávy a kalhotové sukni na zem jsem zvolil otevřené řešení zádové části. Chtěl jsem dát najevo, že klasická hudba není záležitostí strnulých tradic, ale že její síla promlouvá i k mladým generacím, k lidem 21. století, kteří se nebojí bourat klišé; k návrhářům, kteří klasické koncepty berou s rezervou a nebojí se je posouvat k novým obzorům.

Bylo pro mě vzrušující divákovi poskytnout chvíli překvapení spojený s mnohotvárností vizuálního celku. Model obsahuje jak diskrétně důstojného ducha dlouhých kalhot, dlouhých rukávů, černé barvy. Přesto odhaluje záda, z detailu uchycených skladů vyrůstá do prostoru se vzdouvající lastura. Zevnitř kabátku prozařuje zlatá podšívka. Jde tedy o hru s prolínáním, překvapením, souvislosti mezi plochou a objemem.

Mým zájmem bylo hledat nový pohled na střihy, konstrukce ženského oděvu. V případě modelu zachyceného na fotografii na následující stránce jsem model koncipoval ryze hudebně. Ignoroval jsem klasický střih a model jsem seskládal z různě tvarovaných pruhů látky z dvou typů materiálů. Jde tedy o kompozici linií a ploch, o emotivní vyjádření ladnosti a hudebnosti pomocí oblých linií a prolínání tvarů.

Šaty sází opět i na pohybové vyznění, kdy pruhy látky spadající do podoby sukně při chůzi povlávají okolo nohou, poodhalují je a zdůrazňují tajemnou ženskost v rouchu hudby.

Kresebný doprovod

Shrnutí

Mou snahou a záměrem bylo vytvořit kolekci extravagantní módy; ne však prvoplánově výstřední a originální. Novost vidím a hledám v osobitém tvarosloví, nekonvenčním členění, komunikaci mezi tělem a oděvem, mezi oděvem a vzduchem. Snažím se přinést nové podoby elegance, nevulgární smyslnost, pracovat se skrytým napětím jemných barevných nuancí.

Hlediskem této kolekce není nositelnost, praktičnost, prodejnost. Na závěr svého studijního života jsem se chtěl maximálně tvořivě uvolnit, nenechat se svazovat žádnými omezeními, konvencemi a být maximálně sám sebou. Chtěl jsem, aby z modelů hovořila moje osobnost, moje ryzí pojetí ženského odívání.

Oděv vnímám jako umělecké odvětví a ne jako ryze komerční záležitost. Pokud tedy je možnost vyjádřit se svobodně na dané téma a pokusit se oslovit diváky, tak jsem odhlédl od praktických hledisek, od výrobních omezení a odvážně jsem se pustil do módy těžko použitelné na každodenní nošení.

Moje kolekce má vyjadřovat moje pocity, názory a ne podléhat požadavkům spotřebitelů. Má potěšit oko, vyvážit všednost a přízemnost oděvů, které běžně spatřujeme kolem sebe a ukázat nové cesty oděvní tvorby, která, pokud začne být oklešťována, potlačuje také jejich nositele.

Tvorba kolekce COMPLAYSICION mě bavila, naplňovala, vzrušovala, ale také vyčerpávala, frustrovala, ničila. Prošel jsem si během ní jak momenty nadšení, tak jeho ztráty.

Některé modely jsem přešival, jiné zcela vyřazoval.

S výsledkem jsem však spokojen. I když na něm jistě chyby vidím, tak ji odevzdávám s pocitem, že se mi podařilo vytvořit kvalitní design prosycený mou osobitou estetickou filozofií a že má divákům co říci.

Seznam použité literatury

COBLENCE, Franocise. Dandysmus: Povinnost pochybnosti. 1. vyd. Praha: Prostor, 2003. 385 s. ISBN 80-7260-090-7

BALZAC, Honoré de. Úvaha o elegantním životě. Liberec: Dauphin, 1996. 102 s. ISBN 80-8609-09-8

<<http://www.daemonsmovies.com/2008/12/01/dvd-review-sabrina-centennial-collection>>

<http://tevami.com/wp-content/uploads/2009/01/longines_logo.jpg>